

สรุปและขอเสนอแนะ

ก. สรุปผลการวิเคราะห์

การปกครองท้องถิ่นในรูปของเทศบาล เป็นวิธีการกระจายอำนาจการปกครองจากรัฐบาลกลางไปสู่ท้องถิ่นอันเป็นหลักพื้นฐานของการปกครองในระบบประชาธิปไตย การปกครองท้องถิ่นนั้นหมายถึง "หน่วยการปกครองที่ได้รับการจัดตั้งขึ้นโดยรัฐ ให้มีหน้าที่รับผิดชอบในหน้าที่เฉพาะอย่าง การบริการประชาชนในเขตพื้นที่หนึ่งที่ได้ตามแต่จะกำหนดและหน่วยการปกครองจะต้องอยู่ในการกำกับดูแลรับผิดชอบของรัฐบาล" หรืออาจหมายถึง "หน่วยการเมืองการปกครองซึ่งรัฐได้จัดตั้งโดยกฎหมาย เพื่อทำหน้าที่บริหารกิจการของท้องถิ่นหนึ่งท้องถิ่นใดและหน่วยการปกครองนี้จะต้องเป็นหน่วยการปกครองโดยคนในท้องถิ่นนั้น ๆ เอง โดยการเลือกตั้ง" William A. Robson ให้คำจำกัดความไว้ว่า "การปกครองท้องถิ่นหมายถึง การปกครองส่วนหนึ่งของประเทศอาจจะเป็นจังหวัด ตำบล ไม่ใช่เป็นการปกครองทั้งประเทศ เป็นเพียงการปกครองส่วนหนึ่งของประเทศ" ศาสตราจารย์ ประยูร กาญจนกุล เห็นว่าการปกครองท้องถิ่น

John J. Clark, Outline of Local Government of The United Kingdom (London: Sir Isacec Pitman and Sons, Co., 1957), p.1.

Harold F. Alderfer, Local Government in Developing Countries (New York : McGraw-Hill, 1964), p.178.

นอกจากจะต้องมีอำนาจในการปกครองตนเอง มีการเลือกตั้งทั้งฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร มีเขตพื้นที่การปกครอง และมีอำนาจหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามที่ได้รับมอบหมาย ไว้ในกฎหมายแล้ว ยังจะต้องมีลักษณะเป็นองค์กรนิติบุคคลอีกด้วย °

จากลักษณะความเห็นและคำจำกัดความของ การปกครองท้องถิ่นคือ กล่าวข้างต้น สามารถสรุปลักษณะของการปกครองท้องถิ่นได้ดังนี้ ๒

๑. เป็นองค์กรนิติบุคคล (Legal Person) แยกจากราชการบริหาร ส่วนกลางมีงบประมาณ มีทรัพย์สิน มีเจ้าหน้าที่เป็นของตนเอง มีการตัดสินใจโดยองค์กร นั้น ๆ เอง และสามารถจัดทำกิจการที่ได้รับมอบหมายให้เอง

๒. มีการเลือกตั้ง (Election) การเลือกตั้งอาจจะเป็นเลือกตั้งทั่วไป คือทั้งฝ่ายนิติ (สภาท้องถิ่น) และฝ่ายรัฐสภาไปดำเนินการ (ฝ่ายบริหาร) หรือจะมี การเลือกตั้งเพียงบางส่วนก็ได้ ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการปกครอง จะทำให้ประชาชนเกิดความพอใจ มีความรู้ความเข้าใจทางการเมือง และจะเป็นผลลัพธ์ให้ประชาชนทราบหนักในลิทธิ ธรรมหนักในจริยธรรมทางการเมือง (Political Ethics) มากยิ่งขึ้น สอนให้รู้จักกติกา (Rules of the Game) ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งของการฝึกฝนประชาธิปไตยให้สำเร็จได้ และจะเป็นการฝึกฝน

° ประยูร กานุจันกุล, คำบรรยายกฎหมายปกครองพิสครา (พระนคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง , ๒๕๔๖), หน้า ๑๘๙ - ๑๙๐.

๖ บัญชี นิติวงศ์, การปกครองท้องถิ่นเบรียบเที่ยบ, อ้างแล้ว, หน้า

ให้คนในห้องถินมีบทบาทในทางการเมืองระดับชาติที่สำคัญไป *

๓. มีอำนาจปกครองตนเอง (Autonomy) หมายถึง การมีอำนาจที่จะดำเนินการที่ได้รับมอบหมายโดยเมืองโดยมีบประมาณและเจ้าหน้าที่ของตนเอง มีอำนาจอิสระในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจ การบริหารงานบุคคล การเงิน การพัสดุ ฯลฯ แต่อำนาจอิสระนี้มิได้เป็นอิสระ เก็งชาติจากรัฐบาลต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตตามที่รัฐมนตรีมาให้ พัฒนาการปกครองของรัฐเดียว (Unitary State) เช่น ประเทศไทย ยังถือว่ารัฐบาลกลางยังมีอำนาจซึ่งป้องกันอยู่และสามารถเรียกคืนได้ทุกเมื่อในเมื่อเห็นว่าหน่วยการปกครองห้องถินนั้นกระทำการที่ขัดต่อผลประโยชน์ของประเทศชาติโดยส่วนรวมโดยมีรัฐบาลกลางเป็นผู้ทรงอำนาจสูงสุด ๒

การปกครองห้องถินของไทยในรูปของเทศบาลซึ่งเริ่มมาตั้งแต่ปี ๒๔๗๖ โดยรัฐบาลไดตราพระราชบัญญัติระเบียบเทศบาล พ.ศ.๒๔๗๖ และได้มีการเปลี่ยนแปลง

๑ ประธาน คงฤทธิ์กษาการ, "บทบาทของหน่วยการปกครองห้องถินกับการรักษาความมั่นคงแห่งชาติ" ใน เอกสารประกอบความรู้การประชุมใหญ่สันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย ครั้งที่ ๑๕ พ.ศ.๒๕๒๐ (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนห้องถิน, ๒๕๒๐), หน้า ๘๖.

๒ ในรัฐรวม (Composite State) ในรูปสหพันธ์รัฐ (Federation) เช่น สหรัฐอเมริกา สหพันธ์รัฐมาเลเซียนั้น มีการแบ่งอำนาจ (Division of Powers) ระหว่างรัฐบาลกลางกับรัฐบาลลรัฐ โดยมีรัฐธรรมนูญของสหพันธ์เป็นผู้กำหนดอำนาจของแต่ละรัฐบาล ในกรณีรัฐบาลกลางมิได้มีอำนาจเหนือรัฐบาลห้องถินแต่อย่างใด นอกจากรัฐธรรมนูญจะกำหนดให้อำนาจไว้ สำหรับรัฐเดียว (Unitary State) เช่น ประเทศไทย มิได้มีภาระการแบ่งอำนาจ (Division of Powers) เอาไว้รัฐบาลกลางจึงมีอำนาจเก็งชาติแต่เพียงองค์กรเดียว。

แก้ไขตลอดมา ซึ่งก็นับได้ว่าเป็นเวลาประมาณ ๘ ปี แท้ทั้งไม่สามารถบรรลุเป้าหมายตามที่รัฐบาลทุกยุคทุกสมัยได้มุ่งหวังไว้อย่างสมมุติ โดยเฉพาะในค้านที่เกี่ยวกับการพัฒนาความเจริญของห้องถ่าย การให้บริการแก่ประชาชนในห้องถ่ายทั้งในค้านทางศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง และทางสังคม

สรุปตามสมมุติฐานที่ ๑ ที่คงไว้ว่า ประชาชนส่วนใหญ่ในเขตเทศบาลเมืองฉะเชิงเทราไม่พอใจต่อการบริการสาธารณูปโภคของเทศบาลเมืองฉะเชิงเทราแน่น ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่จะมีระดับความพอใจในการให้บริการสาธารณูปโภคของเทศบาลเมืองฉะเชิงเทราอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งค่าเฉลี่ยความพอใจมีค่าเท่ากับ ๑.๕๗๓ และเมื่อแยกความเห็นตามอาชีพแล้ว ปรากฏว่าทุกอาชีพมีค่าเฉลี่ยความพอใจอยู่ในระดับต่ำในอัตราที่ใกล้เคียงกันอย่างยิ่ง คืออาชีพรับราชการฯ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๑.๕๗๓ อาชีพค้าขายธุรกิจทั่วไปเท่ากับ ๑.๕๙๑ อาชีพเกษตรกรเท่ากับ ๒.๐๖๖ และอาชีพอื่นๆ เท่ากับ ๑.๕๕๕

สรุปตามสมมุติฐานที่ ๒ ที่คงไว้ว่า กลุ่มนักธุรกิจเข้ามามีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายและการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองฉะเชิงเทราโดยเฉพาะงานบริการสาธารณูปโภค ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มนักธุรกิจเข้ามามีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายและการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองฉะเชิงเทราโดยมีค่าเฉลี่ยความเห็นอยู่ในระดับสูง คือ ๑.๔๕ และเมื่อแยกความเห็นออกตามอาชีพแล้ว ก็มีค่าเฉลี่ยความเห็นในระดับสูงที่ใกล้เคียงกัน คือ อาชีพรับราชการฯ มีค่าเท่ากับ ๑.๔๕ อาชีพค้าขายธุรกิจทั่วไปมีค่าเท่ากับ ๑.๔๙ อาชีพเกษตรกรมีค่าเท่ากับ ๑.๕๗ และอาชีพอื่นๆ มีค่าเท่ากับ ๑.๕๓

สรุปตามสมมุติฐานที่ ๓ ที่คงไว้ว่า การขยายตัวของชุมชนและธุรกิจไม่ได้สัดส่วนกับงบประมาณของเทศบาลเมืองฉะเชิงเทราอันเป็นข้อจำกัดต่อการบริการสาธารณูปโภคของเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า การขยายตัวของชุมชนและธุรกิจไม่ได้สัดส่วนกับงบประมาณของเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา โดยมีค่าเฉลี่ยความเห็นอยู่ใน

ระดับปานกลาง ใกล้เคียงกัน คือ อาชีพรัฐราชการฯ มีค่าเท่ากับ ๑.๓๔ อาชีพขาย
ธุรกิจทั่วไป มีค่าเท่ากับ ๑.๓๕ อาชีพเกษตรกรรม มีค่าเท่ากับ ๑.๓๗ และอาชีพอื่น ๆ
มีค่าเท่ากับ ๑.๓๘

จากการวิจัยตามสมบูรณ์ ๓ ข้อคังกล่าวข้างต้นนี้ ทำให้ผู้วิจัยได้พบ
ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสมบูรณ์ ๓ ในหลายลักษณะ ซึ่งมีความสำคัญของการศึกษาในการ
กระจายอำนาจจากการปกครองท้องถิ่นในรูปของเทศบาล โดยการนำเอกสารศึกษาเฉพาะ
กรณีเทศบาลเมืองฉะเชิงเทราเป็นแบบในการศึกษา

๙. ปัญหาและข้อเสนอแนะ

๙. ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชน

ในการให้บริการสาธารณูปการ หรือการสร้างความเจริญให้แก่ห้องถิ่น จำเป็น
จะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งในด้านนิติบัญญัติและ
บริหารซึ่งก็หมายถึงการเลือกตั้ง และในขณะเดียวกันก็จะต้องมีระบบหรือวิธีการที่
จะเชิญชวนให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง เช่น การใช้ระบบ
รับฟังความคิดเห็น (Public Hearing) หรือการเปิดโอกาสแสดงความคิดเห็น
(Public Opinion) ตลอดจนระบบการรายงานประชาชน (Report) ที่ดี
ซึ่งจะมีผลทำให้ห้องถิ่นได้สามารถสื่อสารกับผู้บริหารตลอดจนข้าราชการหรือพนักงานที่มีความ
รับผิดชอบต่อสาธารณะ (Public Responsibility) มีความซื่อสัตย์ เสียสละ
มีความรู้ความสามารถ

ในการกระตุนให้คนให้ประชาชนเกิดความสำนึกร่วมกันในการ
เข้ามามีส่วนในระบบของเทศบาล อาจรักษาจากสิทธิของการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้ง

* ประธาน คงฤทธิ์ศึกษากร, บทบาทของหน่วยการปกครองท้องถิ่นกับการรักษา
ความมั�คงแห่งชาติ, อ้างแล้ว, หน้า ๖๗。

สมาชิกสภากเทศบาล จากการประชาสัมพันธ์ของเทศบาล หรือการเข้าถึงประชาชนโดยวิธีการต่าง ๆ สติ๊กเกอร์ออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภากเทศบาลเมืองฉะเชิงเทราเท่าที่ผ่านมา มีดังนี้

ตารางที่ ๖๖ แสดงสถิติการใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภากเทศบาล
เทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา

การเลือกตั้ง ในปี พ.ศ.	จำนวนผู้มีสิทธิ เลือกตั้ง	จำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง	
		คน	รอยละ
๒๕๑๑	๗,๗๘๕	๔,๓๙๙	๕๕.๓๑
๒๕๑๗	๑๕,๓๑๙	๘,๔๖๖	๕๖.๖๔

ที่มา : กองการเลือกตั้ง กรมการปกครอง และสำนักปลัดเทศบาล
เทศบาลเมือง ฉะเชิงเทรา

จากตารางที่ ๖๖ จะเห็นว่าจำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภากเทศบาล เมืองฉะเชิงเทราในการเลือกตั้งทั้ง ๒ ครั้ง อยู่ในระดับปานกลาง กล่าวคือ ใน การเลือกตั้งปี ๒๕๑๑ มีผู้มาใช้สิทธิ ๕๕.๓๑ % และปี ๒๕๑๗ มีผู้มาใช้สิทธิ ๕๖.๖๔% แสดงว่าประชาชนในเขตเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรายังไม่เล่งเน้นถึงความสำคัญของการเลือกตั้ง ซึ่งถือว่าเป็นการเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองห้องถินเท่าที่ควร ซึ่งจะมีผลอย่างสำคัญในการพัฒนาห้องถินและประเทศชาติ เพราะในการเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองมีความสำคัญต่อการปกครองและการบริหารอย่างมาก กล่าวคือ *

* ถุลชน ธนาพงศ์ชัย, "การเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนกับการปกครองห้องถินของไทย" ใน เทศบาลกับการพัฒนา (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๑๗), หน้า ๓๔-๓๕.

๑. ทำให้การบริหารงานของท้องถิ่น สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ เพราะประชาชนในแต่ละท้องถิ่นยอมรับถึงความต้องการและปัญหาของคนเอง ให้ก้าวบุคคลอื่น

๒. เป็นการให้เกียรติภูมิของประชาชนว่าสามารถปักกรองตนเองได้ตามระดับการปักกรองประชาธิปไตย

๓. เป็นการช่วยแบ่งเบาภาระต่าง ๆ ของรัฐบาลกลาง โดยการแบ่งสรรหน้าที่บางภาระไปให้ท้องถิ่นและประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการเอง

จากการศึกษาวิจัยพบว่าการจะนำไปสู่ความ gerection ต้องรีลั่นในการมีส่วนทางการเมืองของประชาชน จะต้องมาจากการได้รับความร่วมมือเป็นอย่างก็จากประชาชนในท้องถิ่นเลี่ยงก่อน และปัจจัยที่จะนำไปสู่ความร่วมมือของประชาชนก็คือ การประชาสัมพันธ์ ในการวัดทัศนคติเรื่องการรักษาความสะอาดในตารางที่ ๖๐ การบ่อลงกันอัคกีภัยในการที่ ๖๖ การซึ่งแจ้งแผนงาน ระเบียบ กฏหมาย การเชิงขวนต่าง ๆ ในตารางที่ ๖๗ การศรัทธาในระบบการปักกรองแบบประชาธิปไตยในตารางที่ ๔๙ การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในตารางที่ ๔๖ จะเห็นว่าประชาชนมีความต้องการให้เทศบาลเมืองฉะเชิงเทราปรับปรุงการประชาสัมพันธ์ในด้านต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ในการสร้างความร่วมมือของประชาชนที่จะปฏิบัติตามกฏหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ นอกจากจะมาจากความไม่เข้าใจด้านกฎหมาย ความไม่สนใจของผู้บริหารเทศบาลแล้ว ส่วนหนึ่งยังมาจากการประชาสัมพันธ์ของเทศบาลเมืองฉะเชิงเทราด้วย *

* สัมภาษณ์ นายฉาบฉาน ศักขันนท์, หัวหน้าสำนักงานจังหวัดฉะเชิงเทรา,

ขอเสนอแนะ

เพื่อแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนและสร้างความร่วมมือจากประชาชน เทศบาลควรดำเนินการแก้ไขดังนี้

๑. ปรับปรุงการประชาสัมพันธ์ที่ด้านอัตรากำลัง วัสดุอุปกรณ์ แผนการดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้น่าสนใจและก้าวหน้าอยู่เสมอ มีการประสานงานและร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดระหว่างเทศบาลกับหน่วยงานอื่น ๆ เช่น กระทรวงมหาดไทย หน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความสัมพันธ์ในด้านการประชาสัมพันธ์

๒. ให้วิถีทางที่จะดึงประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของเทศบาลอย่างกว้างขวาง เช่น ใช้ระบบการรับฟังความคิดเห็น ระบบการรายงานประชาชนในทุกด้านที่ประชาชนควรทราบหรือต้องปฏิบัติ การรณรงค์การหาเสียง เลือกตั้งให้ประชาชนเห็นคุณค่าของการปักธงท้องถิ่นว่ามีความสำคัญกับคนอย่างไร

๓. สมาชิกสภาเทศบาล คณะเทศมนตรี พนักงานเทศบาลต้องบริหารงานโดยมีความรับผิดชอบต่อสาธารณะให้เกิดความศรัทธาและความเลื่อมใสโดยยึดหลักปรัชีวิภาพและความสุขเป็นที่ตั้ง โดยการเปลี่ยนทัศนคติของคนที่เข้ามาริหารงานเทศบาล บุคลากร เทศบาลให้มีความรักและรับผิดชอบในหน้าที่ โดยมีการตั้งโรงเรียนให้การฝึกอบรมที่เป็นของเทศบาลเองมิใช่เป็นโรงเรียนข้าราชการส่วนท้องถิ่นที่เป็นของวิทยาลัยการปักธง กรมการปักธง

(๙)

* สนิท วิไลจิตต์, "วิธีการเข้าถึงประชาชน" ใน เอกสารประกอบความรู้การประชุมใหญ่สัมนาดเทศบาลแห่งประเทศไทย ครั้งที่ ๑๓ พ.ศ.๒๕๑๕ (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, ๒๕๑๕), หน้า ๖๙ - ๖๖.

๔. ภารตุนในทางการเมืองให้ประชาชนมาใช้สิทธิลงคะแนนเสียง เลือกตั้ง สมาชิกสภาเทศบาล ^๑ รวมทั้งการสนับสนุนให้มีการรวมกลุ่มทางการเมือง หรือซักจูง ในพิธีการ เมืองในระดับชาติหันมาใช้ความสันใจต่อการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นด้วย เพราะถือว่าการปักครองท้องถิ่นเป็นรากฐานของการปักครองในระบบประชาธิปไตย และของประเทศไทยโดยส่วนรวม

๕. ปัญหา้านการคลัง

จากการวิจัยจะเห็นได้ว่างบประมาณส่วนใหญ่ของเทศบาลเมืองจะเชิงเทรา มาจากเงินอุดหนุนของรัฐบาลต่อกมา เมื่อรัฐบาลเป็นผู้ให้เงินอุดหนุนกับเทศบาล รัฐบาลยอมจะเข้ามาควบคุมการบริหารงานของเทศบาลทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม บางครั้งถึงกับควบคุมให้เทศบาลบริหารงานให้เป็นไปตามความต้องการของส่วนกลาง ^๒ เมื่อเทศบาลมีรายได้ของตนเองเพียงเล็กน้อย ทำให้การบริหารงาน้านการคลัง การจัดทำงบประมาณ การกำหนดแผนงานพัฒนา และการให้บริการสาธารณูปะของเทศบาล จำเป็นจะต้องพิจารณาถึงงบประมาณรายจ่ายในโครงการนั้น ๆ ด้วย ตามหลักที่ว่า "ตัดเลือกตามผ้าที่มีอยู่" ^๓

^๑ ชูวงศ์ นายະນຸຕົຮ, "การเมืองในท้องถิ่น" ใน รวมบทความการเมือง (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, ๖๕๙๑), หน้า ๔๙.

^๒ สมชาย อาภูภานนิล, "เทศบาลกับการพัฒนาการเมืองในท้องถิ่น" ใน เทศบาลกับการพัฒนา (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๖๕๗๗), หน้า ๖๖.

^๓ ชูศักดิ์ เที่ยงคง, "เทศบาลกับการบริหาร" ใน เทศบาลกับการพัฒนา (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๖๕๗๗), หน้า ๓๐.

ปัญหาเรื่องการคลังของ เทศบาลมีการประชุมสัมมนาและทางแก้ไขปัญหา
โดยตลอดคุณ ประกอบกับอัตรากำเพิ่มของความต้องการของประชาชนเพิ่มขึ้น
เทศบาลยอมจะต้องเพิ่มการให้บริการสาธารณูปโภคเป็นมาตรฐานตัว^๑ เพราะประชาชนต้อง^๒
ว่า เทศบาลจะต้องจัดทำบริการสาธารณูปโภคให้แก่คน การที่รัฐบาลยังคงให้เงินอุดหนุน^๓
อย่างมากมายแก่เทศบาลโดยขาดคนโดยบ้ายและแผนคำนึงงานที่จะให้ห้องถ่ายรูปให้ดี
อยู่ด้วยลำแข็งของตนเอง นัมว่าเป็นนโยบายที่ไม่ถูกต้อง เนื่องอย่างยิ่ง เพราะจะ^๔
เป็นการไม่ส่งเสริมความก้าวหน้าของการปกครองทองถินในรูปเทศบาลอย่างแท้จริง ๖

ขอเสนอแนะ

๑. แม่เทศบาลจะมีงบประมาณในการบริหารงานและการให้บริการสาธารณูปโภค^๕
อยู่ในวงจำกัด เทศบาลจะต้องใช้งบประมาณที่มีอยู่นี้ให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนให้
มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ควบคุมงบประมาณรายรับ-รายจ่ายอย่างเข้มงวด และต้องบัน^๖
ประมาณในส่วนที่ไม่ได้เกิดประโยชน์กับประชาชนโดยตรงลงไปบาง^๗ เช่น เงินเทือน
ค้างประจำ ค้างซื้อครัว ค่าตอบแทน ฯ..

๘ ชูติกิริ เที่ยงครอง, "การเพิ่มรายได้ของทองถินด้วยกิจการเทศพาณิชย์"
ใน เอกสารประกอบความรู้การประชุมใหญ่สัมมนาเทศบาลแห่งประเทศไทย ครั้งที่ ๑๖
พ.ศ.๒๕๖๑ (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนทองถิน, ๒๕๖๑), หน้า ๖๗.

๙ เรื่องเดียวกัน。

๑๐ ชูติกิริ เที่ยงครอง, เทศบาลกับการพัฒนา, ๑๖ - ๑๗, หน้า ๒๕ - ๓๐.

๒. ในกรณีที่เทศบาลมีความสามารถมากขึ้น รัฐบาลควรขยายอำนาจจากการจัดเก็บภาษีอากรต่าง ๆ ให้กับเทศบาลมากขึ้น หรือปรับปรุงอัตราภาษี วิธีการจัดเก็บ พัฒนาความรู้ ความสามารถของพนักงานเทศบาลให้สูงขึ้น การพิจารณาจัดลำดับ "ความสามารถ" ของเทศบาลอาจกระทำได้โดยการใช้หลักเกณฑ์ที่กระทรวงมหาดไทย จะพึงกำหนดตามหลักการที่เห็นสมควรที่จะบังเกิดผลก่อต่อการพัฒนาระบบการปกครอง ท้องถิ่นของประเทศไทย

๓. การจัดสรรงบประมาณของรัฐบาลควรกระทำการอย่างมีหลักเกณฑ์แน่นอน และให้เกิดความเป็นธรรมแก่เทศบาลทุกแห่ง โดยมิตรต้องให้มีการ "วิ่งเต้น" เพื่อแบ่งชิงงบประมาณ

๔. เทศบาลควรจะเร่งดำเนินการจัดทำผังเมืองในเขตเทศบาลให้เสร็จโดยเร็วที่สุด เพื่อประโยชน์ในการควบคุมการขยายตัวของชุมชน-ธุรกิจ และสามารถวางแผนการใช้งบประมาณให้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

๕. ปรับปรุงการให้บริการสาธารณูปโภคในด้านต่าง ๆ ของเทศบาลเพื่อทำให้ประชาชนเกิดความเดื่องในศรัทธาในการบริหารงานของเทศบาล ควรหนักถึงสิทธิหน้าที่ และการเสียภาษีอากรเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมและท้องถิ่น

๓. ปัญหาการควบคุมเทศบาล

การบริหารงานเทศบาลของไทยในทศวรรษของ Daniel Wit เห็นว่า โครงสร้างและกระบวนการอันเกิดจากนโยบายของส่วนกลางที่ให้ท้องถิ่นนำไปปฏิบัติ

วีระ รอดชีวน, การคลังขององค์กรท้องถิ่น: ศึกษาแนวทางการปฏิการคลังเทศบาล, อ่างแลว, หน้า ๒๕๖ - ๒๕๗.

๖ กระทรวงมหาดไทย, สำนักผังเมือง, รายงานวิจัยเมืองฉะเชิงเทรา, อ่างแลว, หน้า ๑๓๕ - ๑๖๑.

เทศบาลไม่เพียงแต่จะควบคุมโดยกฎหมายเท่านั้น ผู้ว่าราชการจังหวัด และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจควบคุมดูแลการบริหารงานเทศบาลได้อย่างกว้างขวาง ^{*} จะเห็นได้ว่า เทศบาลถูกควบคุมโดยหลักวิถีทางโดยกฎหมายหรือหน่วยงานของรัฐบาล คือ

๑. ถูกควบคุมด้านบริหารงานบุคคล โดยระเบียบ ก.ท. ว่าด้วยการกำหนดส่วนการบริหารของเทศบาล การกำหนดตำแหน่งและอัตราเงินเดือนของพนักงานเทศบาล พ.ศ.๒๕๑๕

๒. ถูกควบคุมด้านงบประมาณ ด้วยระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณของเทศบาล พ.ศ.๒๕๑๔ และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการรับเงิน การฝากเงิน การรักษาและตรวจสอบเงินเทศบาล พ.ศ.๒๕๑๖ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.๒๕๑๘

๓. ถูกควบคุมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.๒๕๑๖ และฉบับที่แก้ไขต่อ ๆ ไป โดยการกำหนดให้ความรับผิดชอบของเทศบาลหงหงที่โดยตรงและหน้าที่ที่สามารถจะเลือกปฏิบัติได้ รวมทั้งกำหนดการควบคุมเทศบาลไว้วยหงหงจากอำเภอ (ในการนี้เทศบาลต่ำลง) จากจังหวัด และจากการตรวจสอบของเทศบาล การติดต่องานเทศบาล การตรวจสอบ การสอบสวน การยุบลักษณะเทศบาล การติดต่องานเทศมนตรี

๔. ถูกควบคุมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.๒๕๑๘ และประกาศคณะกรรมการปฎิบัติฉบับที่ ๒๙๘ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๑๕ ให้อำนาจรัฐบาลในการออกกฎหมายจักระเบียบการปกครอง

๕. ถูกควบคุมโดยกฎหมายอื่น ๆ เช่น พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ.๒๕๔๕ พระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.๒๕๓๗

๖. การให้เงินอุดหนุนแก่เทศบาลเป็นจำนวนมาก ทำให้รัฐบาลสามารถควบคุมการบริหารงานของเทศบาลทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม

ขอเสนอแนะ

๑. เพื่อเปิดโอกาสให้เทศบาลได้พัฒนาตนเอง รัฐบาลควรโอนอำนาจให้ห้องถีนท์ในทางทฤษฎีและปฏิบัติ หรือลดระดับการควบคุมเทศบาลให้เหลืออย่างเป็นการแสวงถึงความไว้วางใจในความสามารถของประชาชนในห้องถีน เป็นการส่งเสริมการปกครองแบบประชาธิปไตยที่จะกระจายอำนาจการปกครองและการบริหาร และยังจะเน้นแนวทางในการดึงประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองในระดับห้องถีนและในระดับชาติให้มากขึ้น^๖

๒. การพิจารณาให้เงินอุดหนุนแก่เทศบาลควรจะคำนึงไปถึงความยุติธรรมแก่ทุกเทศบาล บริการสาธารณะในโครงสร้างให้ผู้ ๆ และสำคัญ ๆ ซึ่งค้องใช้บประมาณจำนวนมากมากกว่ารัฐบาลควรรับภาระเป็นผู้ดำเนินการแทนห้องถีน

๓. ปรับปรุงโครงสร้างของเทศบาลเลี้ยงใหม่ ให้มีรูปแบบบริหารงานที่สามารถจะเอื้ออำนวยในการให้บริการสาธารณะและสนองตอบความต้องการของประชาชนให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ อาจจะเป็นแบบลักษณะเทศบาลและนายกเทศมนตรี

๗. ชัยศักดิ์ เที่ยงครุ, เทศบาลกับการบริหาร, อังแล้ว, หน้า ๒๕.

๘. กลุ่มน ธนาพงษ์ชร, การเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนกับการปกครองห้องถีนของไทย, อังแล้ว, หน้า ๓๕,๔๖.

(Strong Executive Model) แบบคณะกรรมการ (Commission Form Model) แบบผู้อำนวยการเทศบาล (City Manager Model) หรือแบบผสมระหว่างการเลือกตั้งและแต่งตั้ง (Mixed Form Model) ทั้งนี้รูปแบบต่าง ๆ ในมีลักษณะยืดหยุ่นได้โดยประชาชนในเทศบาลนั้น ๆ เป็นผู้เลือกแบบการปกครองของตนเอง หรือรัฐอาจเป็นผู้กำหนดโดยพิจารณาถึงสภาพความเป็นจริง สภาพทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และอื่น ๆ การเปลี่ยนแปลงรูปแบบของเทศบาลเพื่อเป็นการแก้ไขข้อบกพร่องในการบริหารงานที่เป็นมาในอดีต แต่ทั้งนี้ก็ไม่อาจคาดหวังว่าจะแก้ปัญหาได้มากนัก เพราะประชาชนยังไม่เคยชินกับรูปแบบที่จะเปลี่ยนแปลง และสภาพอื่น ๆ ที่จะต้องเปลี่ยนแปลงไปค่ายตามรูปแบบนั้น ๆ ทางที่ดีเมื่อรัฐบาลมีนโยบายเปลี่ยนรูปแบบการปกครองเทศบาลควรจะให้มีการทดลองใช้เพื่อให้เห็นผลก็จะดีที่สุดแล้วจึงจะนำมาใช้กับเทศบาลทั่วไป

๖. ปัญหาเกี่ยวกับตัวบุคคล

ปัญหาเกี่ยวกับตัวบุคคลในที่นี้แยกเป็น ๒ ประดิษฐ์ คือ

ก. ปัญหาเกี่ยวกับสมาชิกสภาเทศบาลและคณะเทศมนตรี ซึ่งเป็นฝ่ายการเมืองได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน

ข. ปัญหาเกี่ยวกับพนักงานประจำของเทศบาล ซึ่งได้แก้พนักงานเทศบาลและลูกจ้างของเทศบาล

ก. ปัญหาเกี่ยวกับสมาชิกสภาเทศบาลและคณะเทศมนตรี

สมาชิกสภาเทศบาลและคณะเทศมนตรีถือว่าเป็นผู้นำของเทศบาลในการกำหนดนโยบายการบริหารและดำเนินงานในแต่ละปี จึงยอม จะมีบทบาทอย่างสำคัญยิ่งต่อเทศบาล หากสมาชิกสภาเทศบาลและคณะเทศมนตรีปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเสียสละ ซื่อสัตย์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความสามารถในการบริหารงานและ

ประพฤติคนในหน้าที่ความรับผิดชอบเป็นอย่างดียอมจะสร้างความเจริญและความก้าวหน้าให้กับเทศบาลได้เป็นอย่างมาก *

จากการวิจัยพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา มีความต้องการและเรียกร้องให้สามารถศึกษาเทศบาลและคณะเทศมนตรีและคงบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบ ต่อการบริหารงานเพิ่มมากขึ้นทั้งในค้านความเสียสละชื่อสัญญา พระลิทธิภาพในการบริหารงาน รับฟังขอเสนอแนะ ความต้องการของประชาชนและนำไปปฏิบัติให้บังเกิดผลดี ซึ่งหากเป็นไปได้ตามนี้จะเป็นการดีแก่ประชาชนเขามีส่วนในการปกครอง และสามารถทำให้เทศบาลสามารถบริการสาธารณะได้ตรงกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี*

๓. ปัญหาเกี่ยวกับพนักงานเทศบาล

พนักงานเทศบาลรวมถึงลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราว เป็นเจ้าหน้าที่ที่จะดำเนินนโยบาย โครงการ แผนงาน และหน้าที่ต่าง ๆ ของเทศบาลไปปฏิบัติให้บังเกิดผลตามที่กำหนดไว้ ขณะนี้หากมีกำลังคนที่เหมาะสมสมกับงานและมีการบริหารบุคคลที่ดีก็ย่อมบังเกิดผลดีแก่เทศบาลและงานที่จะต้องปฏิบัติ

จากการวิจัยพบว่าอัตรากำลังของเทศบาลเมืองฉะเชิงเทราในปีงบประมาณ ๒๕๖๒ มีพนักงานเทศบาล ๘๗ คน ลูกจ้างประจำ ๑๑ คน และลูกจ้าง

* วิญญา อังคณารักษ์, "การประสานงานของฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร" ใน สันนิบาตสาร (กรุงเทพมหานคร : บริษัทพิธกิรพิมพ์ จำกัด, ๒๕๖๒), หน้า ๔-๑๐.

๖ คำร่าง สุนทรศรัทธ, "ปรัชญาการปกครองท้องถิ่น, ใน สันนิบาตสาร (กรุงเทพมหานคร : บริษัทพิธกิรพิมพ์ จำกัด, ๒๕๖๒), หน้า ๑๖ - ๑๔.

ชั่วคราว ๗๕ คน (รายละเอียดตามตารางที่ ๔) โดยที่ไปแล้วกล่าวได้ว่าเพียงพอ กับการปฏิบัติงาน แต่จะเป็นจะต้องเพิ่มอัตรากำลังบ้างในหน่วยงานบางหน่วย เช่น งานประชาสัมพันธ์ งานการคลังและบัญชี งานผลประโยชน์^๑ ในขณะเดียว กันจะต้องปรับปรุงสมรรถภาพของพนักงานเทศบาลไปพร้อมกันด้วย

ข้อเสนอแนะ

๑. จะต้องหาทางส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนในการปกครองเทศบาลให้มากที่สุด เพื่อจะเป็นส่วนในการควบคุมการดำเนินงานการบริหารของสมาชิกสภาเทศบาล คณะเทศมนตรี และพนักงานเทศบาล

๒. สมาชิกสภาเทศบาล คณะเทศมนตรี ควรมีความสำนึกรู้ มีความกระตือรือล้นและปรับปรุงสมรรถภาพของตนเองในการบริหารงานของเทศบาล โดยกรรมการปกครองควรามาตรการในการพัฒนาบุคคลให้เกิดความสำนึกรู้ในหน้าที่และความรับผิดชอบ

๓. ควรมีการฝึกอบรม สัมมนา และชี้แจงแนวทางการดำเนินงานการบริหารงานให้แก่พนักงานอย่างสม่ำเสมอ ให้เกิดความสำนึกรู้ในการปฏิบัติงานเพื่อรับใช้ประชาชนในห้องถึงมากยิ่งขึ้น

๔. ควรใช้โครงสร้างทางการเมืองในระดับพระครการเมือง เข้ามาร่วมดำเนินการ โดยพระครการเมืองคู่ ๑ ควรจะกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการปกครองห้องถึงไว้ในนโยบายของพระครัว ขณะเดียวกันจะต้องขยายพื้นฐานของพระครอง

^๑ สัมภาษณ์ นายปรีชา ลวนะภิช, ปลัดเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา,
๒๘ มีนาคม ๒๕๖๓.

ไปสู่ห้องถินค่ายการส่งสมาชิกในพระเคราห์รับการเลือกตั้ง เป็นสมาชิกสภาเทศบาล หรือนายกเทศมนตรี (ในกรณีมีการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรง) แห่งนักเพื่อ เป็นการสร้างรากฐานความมั่นคงให้แก่พระการเมืองและเป็นการแสดงออกถึง ความคิดเห็นในค้านต่าง ๆ กว้างขวางยิ่งขึ้น และให้พระการเมืองได้มีส่วนในการพัฒนาการเมืองในระดับห้องถินค่าย จึงจะทำให้เกิดผลคุ้มมากยิ่งขึ้น

๕. ชัดปัญหาอิทธิพลทางการเมืองที่จะเข้ามามีบทบาทในการบริหาร งานของเทศบาลในลักษณะไม่ถูกต้องตามกำหนดของคลองชาร์ม รัฐบาลโดยเด็ดขาด ระหว่างมหากาดไทยควรจะวางแผนนโยบายในการชัดอิทธิพลทางการเมืองที่ไม่ถูกต้อง ให้หมดไป พร้อมกับสร้างแนวความคิดในการสร้างสรรค์ เสียสละ และมีคุณธรรม ให้กับผู้นำของห้องถินหรือผู้นี้อิทธิพลในห้องถิน

๕. ปัญหาการวางแผนพัฒนา

แผนงานนับว่ามีส่วนอย่างสำคัญในการบริหารงาน เพราะจะทำให้การ บริหารงานดำเนินไปจนบรรลุวัตถุประสงค์ ด้วยความรวดเร็ว ประยืดค์ และมี ประสิทธิภาพ ^๙ ในการวางแผนงานจะต้องมีการพิจารณาถึงข้อมูล ข่าวสาร และ สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ประกอบกัน มีการใช้ความรู้ทางวิชาการ การวินิจฉัยเหตุการณ์ ในอนาคต การกำหนดวิธีการและขั้นตอนการดำเนินงานอย่างมีเหตุผลและถูกต้อง ^{๑๐}

จากประสบการณ์ที่ผ่านมา เทศบาลยังไม่เล็งเห็นถึงความสำคัญของการ วางแผนพัฒนา เพียงจะมีการแก้ไขปัญหานี้อย่างจริงจังโดยกรรมการปักครองกำหนดไว้

^๙ สมพงษ์ เกษมลิน, การบริหาร, อ้างแล้ว, หน้า ๔๙.

^{๑๐} มาลัย หุ่วนันทน์, "วัตถุประสงค์ นโยบาย และแผน" ใน หลักบริหาร (พระนคร : โรงพิมพ์ล้วนห้องถิน, ๖๕๐๔), หน้า ๖๙.

ในนโยบายการบริหารงานของกรมฯ ปี พ.ศ.๒๕๖๓ - ๒๕๖๔ ในสาขาวิชาการพัฒนาและส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงมหาดไทยและรัฐบาล^๑ ในการให้บริการสาธารณะของเทศบาล เมื่อมีการวางแผนพัฒนาแล้วจะมีการทำให้เทศบาลสามารถทราบความต้องการที่แท้จริงของประชาชนสามารถทราบถึงปัญหา สามารถกำหนดปัจจัยในการดำเนินงาน ขั้นตอนการดำเนินงาน เกิดประสิทธิภาพรวดเร็วและตรงตามความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริงรวมทั้งจะเป็นการเข้าถึงประชาชนและคึ่งประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองโดยยังดีอีกด้วย

ขอเสนอแนะ

เทศบาลจะต้องรับเร่งวางแผนพัฒนาเกี่ยวกับการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน โดยจัดทำแผนพัฒนาทั้งแผนระยะสั้นและระยะยาว แผนแต่ละแผนจะต้องมีความก้าวหน้าในทางวิชาการอย่างพร้อมมูลและสามารถจะนำไปปฏิบัติได้อย่างแท้จริงในการจัดทำแผนพัฒนาจะต้องมีการสำรวจสภาพแห่งปัญหา ความต้องการของประชาชน ปัจจัยในการดำเนินงาน กำหนดวิธีการและขั้นตอนในการดำเนินงานอย่างละเอียด ปรับปรุงสมรรถภาพพนักงานเทศบาล ทั้งในด้านทักษะคุณคุณธรรมและความสามารถ รวมทั้งจะต้องมีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนราย แผนพัฒนาต่าง ๆ ที่เทศบาลเมืองจะเชิงทราบจะจัดทำ เช่น แผน

^๑ ประเวศ ศศิครະภูล, "โครงการสนับสนุนแก้กฎหมายนโยบายท้องถิ่นใหม่ของรัฐบาล" ใน สันนิมาศสาร (กรุงเทพมหานคร : บริษัทพิชการพิมพ์ จำกัด, ๒๕๖๒), หน้า ๖๐.

ประชาสัมพันธ์ แผนการปรับปรุงการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย แผนการปรับปรุงถนน ทางระบายน้ำ เป็นต้น เมื่อได้กำหนดแผนพัฒนาที่แน่นอนแล้ว การจะอนุมัติงบประมาณในแต่ละปีจะต้องยึดแผนเป็นหลัก การให้เงินอุดหนุนของรัฐบาลต่อเทศบาลจะต้องพิจารณาว่าโครงการที่เทศบาลขอเงินอุดหนุนมีอยู่ในแผนพัฒนาหรือไม่ ถ้าไม่มีก็ให้เงินอุดหนุน และในขณะเดียวกันก็ไม่ควรจะมีการโยกย้ายบุคลากรที่รับผิดชอบในแผน เพราะจะทำให้การดำเนินงานตามแผนหดหายังหรือไม่ต่อเนื่อง

สรุป

จากการศึกษาวิจัยเรื่องนี้พบว่า การให้บริการสาธารณูปโภคของเทศบาลยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างถูกต้อง เนื่องจากขาดความต้องการและความคาดหวังของประชาชน เนื่องจากยังมีปัญหาและข้อจำกัดในการดำเนินการให้บริการสาธารณูปโภคของเทศบาล ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงลักษณะการให้บริการสาธารณูปโภคของเทศบาลของแต่ละหน่วยงานในเทศบาลเมืองฉะเชิงเทราอย่างกว้าง ๆ เพื่อให้เห็นถึงชนิดอนและวิธีการในการดำเนินการให้บริการสาธารณูปโภค การวัดทัศนคติของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา ก็ปรากฏผลออกมานานาทิ่กคราวข้างต้น ผู้วิจัยหัวง่วงว่าการแก้ไขปัญหานี้ในการให้บริการสาธารณูปโภคของท้องถิ่นโดยเฉพาะในชุมชนเทศบาลจะต้องเป็นการแก้ไขปัญหาร่วมกันระหว่างทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นรัฐบาล กระทรวงมหาดไทยและเทศบาลเอง โดยเฉพาะกระทรวงมหาดไทยจะต้องเป็นตัวจัดรสำคัญในการดำเนินการแก้ไขปัญหา ซึ่งจำเป็นจะต้องมีความจริงใจและจริงจังที่จะกระจายอำนาจในการปกครองลงมาของเทศบาลทั้งในทางทฤษฎีและปฏิบัติ และในส่วนของเทศบาลเองก็จะเป็นจะต้องปรับปรุงการบริหารงาน การดำเนินงานพร้อมกันไปด้วย ซึ่งถ้าหากทุกฝ่ายได้ตั้งใจจะแก้ไขปัญหาร่วมกันแล้วก็จะเป็นที่หวังได้ว่าการให้บริการสาธารณูปโภคของเทศบาลจะเป็นไปตามความต้องการของประชาชนทั้งทางเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง และสังคม รวมทั้งจะเป็นการสร้างรากฐานเพื่อความสงบสุข เสถียรภาพและความมั่นคงให้แก่ชาติ ให้ความ.